

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

ȘTEFAN MITROI

Atunci când era
mereu duminică

CUPRINS

I. Singur la părinți	5
II. Oameni din flori	17
III. Sticla de lampă	28
IV. Lumina ochilor	43
v. Vorbitul prin tăceri	65
VI. Îngeri păzitori	77
VII. Balaurul	88
VIII. Țări străine	102
IX. Căii din pereți	113
x. Cucul din ceas	130
XI. La bălci	137
XII. Sperietoarea	153

CAPITOLUL I

SINGUR LA PĂRINȚI

Zicea că nu poți fi rudă cu păsările și copacii. Și nici cu toți oamenii.

Și mai zicea că rudele sunt apropiate sau îndepărtate. Ion Corcilă zicea. Și că unchiul Dudică e rudă apropiată cu mine, iar el, care stă peste drum de casa noastră, rudă îndepărtată.

– Păi de ce îndepărtată dacă stă atât de aproape? Și de ce să fie unchiul Dudică rudă apropiată, când stă atât de departe?

– Fiindcă e frate cu taică-tu. D-aia!

– Înseamnă că eu, care n-am niciun frate, nu sunt rudă apropiată cu nimeni?

– Păi abia ce-ți zisei de Dudică, zicea Ion Corcilă.

– Adică și eu cu el, nu numai el cu mine?

– Și, îmi răspundea bunicul lui Florin, cel de-a care voiam eu să mă joc mai demult, și voiam pentru că-mi doream ca Ion Corcilă să fie și bunicul meu. Deoarece îmi povestea despre război.

Respect pentru oameni și cărți

Îmi povestea și mamaia Tudora, cu toate că nu participase. Ea îmi povestea despre orice. Trebuia doar s-o întreb.

Ion Corcilă participase. D-asta îl întrebam pe el. Câteodată nu voiam decât să mă uit la pușca de pe mâna lui. Zicea că e tatuată. Și că e din timpul războiului. Dar nu cu pușca asta trăsese el, ci cu alta, mai mare, care avea gloanțe. Cea de pe mână nu avea. Dar mie tot îmi plăcea s-o privesc. Și chiar s-o ating cu degetele. Aveam însă grijă să nu apăs nicio dată pe trăgaci, deși Ion Corcilă îmi dădea voie. Dar mi-era frică.

Bunicul lui Florin, care era și bunicul lui Ionel și al Florinei, știa despre unchiul Dudică, întrucât luptase și el în război. Unchiul Dudică, vreau să spun. Dar în asta de la urmă, nu în celălalt, de demult.

Războaiele semănau cu rudele. Unele erau apropiate, altele, îndepărtate.

Pentru că era și el frate cu tata, unchiul Ivan era altă rudă apropiată. Ca și unchiul Marin, care era cu amândoi. Dar și cu unchiul Dudică.

Ivana era sora lor. La fel și Vasilca.

Soră e atunci când ești femeie. Dar tot frate înseamnă.

Așa că erau rude apropiate și ele.

Pe urmă era tușa Stana, care era nevasta lui Dudică, tușa Stanca, nevasta lui Ivan, și cealaltă tușă Stana, nevasta lui Marin.

Mai era și unchiul Gheorghe, bărbatul Vasilcăi.

Respect pentru oameni și cărți

Tușa Ivana n-avea bărbat. Îi murise în război. În cel apropiat, la care participase și unchiul Dudică. Numai că el nu murise.

Rudele mamei, cu toate că se aflau departe, erau și ele tot apropiate, fiind așa: Aritina, Vica și Petra, surori, Florea, frate, mamaia Nicula și tataie Gheorghe, părinți.

Pot spune că unele dintre rudele apropiate erau destul de îndepărtate, așa cum era unchiul Florea, care trăia în aceeași casă cu mamaie și tataie, în satul de dincolo de pădure, ce se chema Gabru. Ziceai că i s-a întâmplat ceva rău. Dar nu i se întâmplase nimic. Cu toate astea, era întotdeauna supărat. La început credeam că pe mine. Însă el era supărat pe toată lumea.

Poate ca să-i facă pe plac tușii Gherghina, nevasta lui, care era la fel de supărată. De când se însurase cu ea era așa. O luase, zicea tataie, gata supărată. Dar tot așa îl luase și ea pe el.

Era supărat și când era copil, mai zicea tataie despre unchiul Florea, pe care, fiindu-i tată, îl cunoștea de când se născuse.

Tot de atunci mă cunoștea și pe mine, deși tatăl meu era tata, nu el. Dar eu nu făceam nicio diferență, tataie Gheorghe era, alături de mama și tata, ruda mea cea mai apropiată.

Ei trei erau cele mai apropiate rude apropiate. Rude mai apropiate decât rudele cele mai apropiate nu existau. Ar fi însemnat ca eu să fiu rudă cu mine, ceea ce nu se putea, fiindcă eram un singur eu, nu doi.

Respect pentru oameni și cărți

Nici mama, tata și tataie nu erau câte doi, dar la ei se putea. Să fie cele mai apropiate dintre rudele mele apropiate, vreau să spun.

Așa cum se putea ca unchiul Florea să fie rudă îndepărtată, cu toate că era apropiată.

Și asta din cauza mea, nu a lui, pentru că mă luam doar după faptul că era supărat, în loc să mă iau și după sufletul pe care-l avea.

Unchiul Florea avea un suflet bun, și-l avea mereu așa, însă eu nu mă luam niciodată după el.

Unchiul Dudică nu era mereu om bun, dar era întotdeauna vesel când trecea pe la noi. Iar mie îmi plăcea lucrul acesta cel mai mult.

Mioara, fata unchiului Florea și a tușii Gherghina, era, cu toate că stătea în Gabru, rudă la fel de apropiată ca Dorina și Marian, copiii unchiului Ivan, ce stăteau în aceeași curte cu mine, dar în casa din spatele casei noastre.

Mieluța, fata unchiului Marin, locuia cel mai departe, tocmai la București, dar îmi era rudă tot atât de apropiată ca verii aflați foarte aproape.

În București locuia și tușa Petra, căreia nu-i ziceam tușa, ci așa cum o chema, Petra, întrucât era sora cea mai mică a mamei.

Aritina, mai mică și ea decât mama, dar mai mare decât Vica, stătea la Puținței și era măritată cu unchiul Costică, cel mai vesel unchi dintre toți. Mai vesel chiar și decât unchiul Dudică.

Vica, mai mare ca Petra, dar mai mică decât Aritina, locuia în același sat cu noi, câteva case mai încolo.

Respect pentru oameni și cărți

Unchiul Florea rămăsese în casa unde se născuse, ca să aibă grijă de părinții lui la bătrânețe.

Adică de mamaia Nicula și tataie Gheorghe, care sunt destul de bătrâni, dar nu atât de bătrâni ca mamaia Tudora, care e cea mai apropiată dintre rudele apropiate. Nu dintre rudele cele mai apropiate, unde cei mai apropiați sunt mama și tata, iar după ei vine tataie Gheorghe.

După tataie Gheorghe nu mai vine nimeni. Dintre oameni, vreau să spun. Fiindcă eu cred despre mine că sunt rudă și cu păsările, și cu copacii, chiar dacă Ion Corcilă zice că nu. O să spun și cu cine. Dar mai târziu, nu acum.

După tataie Gheorghe urmează rudele apropiate. Adică mamaia Tudora, care e prima, tataie Ion, pe care nu l-am cunoscut, dar îl trec și pe el, cu toate că nu pot să spun „uite-l!“, când mă uit noaptea la cer; știi însă precis că e acolo, printre stelele ce se văd, e una dintre ele, cum să nu-l trec?, chiar dacă nu știi care stea este.

Pe urmă vin la rând ceilalți, care sunt mulți.

După Dorina, Marian și Mieluța, vine Costică, băiatul lui Dudică, dar nu cu nevasta de acum, ci cu cea dinainte, care s-a stins.

Oamenii sunt ca lămpile, zicea unchiul Dudică. Întorci capul și vezi dintr-odată că lumina la care te uitai mai devreme nu mai este! A suflat cineva în ea și a stins-o. Știi cine, dar nu poți să-i zici nimic!

Respect pentru oameni și cărți

Cine, unchiule? vrusesem să-l întreb, dar nu găsisem curajul să-mi duc dorința până la capăt.

Apoi, după Mioara, Fănica și Ionel, copiii Aritinei, cei ai Vicăi, Rodica și Dumitru, după care verii de-al doilea, care sunt cele mai îndepărtate dintre rudele apropiate.

Așa cum verii de-al treilea sunt cele mai apropiate dintre rudele îndepărtate.

Ion Corcilă zice de oamenii ce nu sunt de la noi din sat. În sat nu există om cu care să nu fii rudă.

Mamaia Tudora zice că suntem rude cu toți.

Dacă e să-l iau chiar pe el, pe Ion Corcilă, mamaia este rudă apropiată cu el, deoarece soră-sa, Maria, e măritată cu fratele nevestei lui, Marița.

Tușa Maria are trei băieți: Petre, Nicu și Ilie, care sunt veri buni cu tata, unchiul Ivan și ceilalți unchi, dar și cu Minică și Petre, băieții lui Ion Corcilă și-ai Mariței.

Tata și unchiul Ivan sunt rude îndepărtate cu Petre și Minică.

Florin și Ionel, celălalt Ionel și Florina, primii, copiii lui Petre, ultimii, ai lui Minică, sunt rude și mai îndepărtate cu mine.

Dar de multe ori e ca și cum am fi rude apropiate.

Poate din cauza bunicului lor, care, deși nu este și bunicul meu, e ca o rudă apropiată pentru mine.

Dacă e să mă iau după distanța dintre case, Lisandra și Marin Matei ar trebui să fie rude la fel de apropiate ca Stanca și Ivan, dar nu sunt.

Respect pentru oameni și cărți

Tatăl Lisandrei, care stă în casa din fața noastră, a fost frate cu mamaia Tudora, adică rude apropiate.

Și tata cu tușa Lisandra este. Rudă apropiată, vreau să spun. Dar nu într-atât de mult ca părinții lor.

Însă nici atât de puțin cum suntem eu, Dorina și Marian cu Petruța și ceilalți patru copii ai tușii Lisandra.

În unele zile, suntem rude apropiate.

În altele, îndepărtate.

N-are niciun amestec faptul că suntem vecini de case. Și că suntem toți strănepoții lui Badea Ghinea, care a fost bunicul taților noștri și al mamei lor, Lisandra. E vorba de toane. Când suntem în toane bune, suntem rude apropiate.

Când nu, ne îndepărtăm, cu toate că rămânem pe loc.

Cu Ion Corcilă sunt rudă apropiată mereu. Dar și cu tușa Anghilina, care stă în fața lui Niculae Mutu, care stă în fața lui Marin Matei.

Tușa Anghilina îmi face colarez ori de câte ori mi-e poftă. Și mă spală pe picioare, a doua zi de bâlci.

Și Niculae Mutu e rudă apropiată cu noi, cu toate că e tot timpul ursuz, mai ursuz decât unchiul Florea și tușa Gherghina la un loc.

Măcar de-ar avea suflet bun, dar nu are. Nu e nici măcar frate sau văr cu vreunul dintre unchii mei. E însă tatăl celui ce m-a botezat. Port adică numele fiului său.

Toți oamenii din sat poartă numele cuiva. Nimeni nu are un nume care să fie numai al lui. L-a primit de la cineva care se numește naș.

Respect pentru oameni și cărți

Nașul e cea mai apropiată rudă dintre cei ce nu-ți sunt rudă de sânge. Adică fără să-ți fie mamă, tată, bunic, bunică, unchi, mătușă sau văr.

Tu îi zici nașule, iar el îți zice ție finule.

Nașii sunt și ei fini, la rândul lor, iar finii nași.

D-asta și sunt toți oamenii din sat rude între ei.

Eu sunt finul băiatului lui Mutu. Dar toți din casa lor îmi spun finule. După cum și eu le spun nașule la toți. Cu toate că nu mă numesc nici Niculae, nici Leana, nici Florea, precum celălalt băiat al lor, nici Floarea, ca nevasta acestuia.

Mama și tata le zic la fel, iar ei le zic lor finule și fină.

Tudor Căruț le spune nașule și nașă. Tatei și mamei, vreau să spun. Întrucât a fost botezat de mamaia Tudora.

Cei trei copii ai lui Căruț le zic tot așa. Și-mi zic și mie, cu toate că eu nu l-am botezat pe niciunul dintre ei.

Pentru că l-a botezat pe tata, îi zicem și eu, și mama nașule lui Vasile Barac.

Mi-ar fi plăcut să fi fost de față când l-a botezat Vasile Barac pe tata, nu ca să văd cum a fost vârat tata de popă în cristelniță, ci ca să mă mir de puterea pe care o are numele unui om ce stă într-un capăt al satului de a se duce spre alt om, din capătul celălalt, devenind pentru toată viața al acestuia și părănd că nu l-a mai purtat nimeni până la el.

Toate numele din satul nostru sunt vechi, dar par noi-nouțe. Culmea că nu se rup niciodată, cum te-ai aștepta, de la atâta purtat. Poate din cauza

Respect pentru oameni și cărți

trecerii lor prin apa din cristelniță, despre care se spune că e sfințită.

Botezul e un cuvânt despre spălarea numelui nașului în această apă, și abia după aceea despre luarea lui la purtare de către fin. Dar numai după ce este curat. Adică trecut prin apa din cazanul preotului. Altfel, zice Ion Țârcovnicu, nu e bun de purtat! Și mai zice tot el că nășitul e de multe ori mai bun decât rudenii de sânge. Fiindcă ține numele pe care le poartă oamenii în permanență curate. Tot așa zice și tata, dar numai când o vede pe tușa Ivana prin curte.

Și zice și mama, însă ea pentru că-i place curățenia. Aș vrea să fiu de aceeași părere, dar nu pot. Deoarece am fost de mai multe ori la finul Căruț și nu i-am văzut niciodată să dea cu mătura. Nici mama nu i-a văzut.

După mama, tata și tataie Gheorghe, cea mai apropiată rudă a mea e dudul din fundul grădinii, care mi-e frate, cu toate că Ion Corcilă zice că nu poți fi rudă cu pomii.

Eu pot. Și pot pentru că mi-e urât să fiu singur. Singur la părinți, vreau să spun.

Asta înseamnă singur acasă, atunci când mama și tata pleacă la câmp. Și ei pleacă mereu, în afară de zilele de duminică și cele de iarnă.

Duminica nu le dă voie Dumnezeu să muncească.

Iarna, pentru că își ia câmpul concediu și sunt nevoiți să-și ia și ei.

Vara mi-e cel mai urât. D-aia m-am și făcut frate cu dudul. Poate un pic și din cauza dudelor de care

Respect pentru oameni și cărți

nu mă satur aproape niciodată, deși, atunci când se coc, mă satur în fiecare zi și se mai satură și alții, fiindcă dudul nostru e mare, mare de tot, nu-l întrece niciun alt dud din sat în înălțime.

N-are voie să fie rudă decât cu mine. Despre dud zic. Cu alții nici nu e cazul, deoarece numai eu sunt singur la părinți. Și așa rămâne tot timpul. Cu toate că mi-e frate, dudul n-are cum să fie și copilul părinților mei. Nu pot să fiu asta decât eu.

Când se coc dudele, am cu cine sta de vorbă. Dudul numai așa poate să vorbească, prin dude, ceea ce mie îmi convine, fiindcă sunt mai dulci decât marmelada pe care mi-o cumpără mama de la magazin. Mi-ar cumpăra mai des, dacă ar avea destui bani, dar n-are decât o singură dată pe lună.

Dudul nu cere niciun ban. Că doar d-aia suntem frați! Cum să-mi ceară!?

Plus că el este chiar singur-singurel pe lume.

Dacă n-aș fi eu, n-ar avea cu cine să schimbe o vorbă.

Copiii ceilalți, pe care-i primesc în curte, nu-l întrebă niciodată nimic, doar sar de pe o cracă pe alta, vârându-și burta în răcori.

Eu îl întreb tot felul de lucruri, în timp ce-mi umplu buzunarele cu dude:

Ca, de exemplu, cum e să fii pom.

Sau dacă n-ar vrea să facem schimb, adică eu să fiu dud, iar el om, în locul meu! Măcar o zi. Dar să nu fie de vară. Deoarece ar trebui să fac dude. Și nu cred că m-aș pricepe.